

16. Новоселов Г.П. Учение об объекте преступления. Методологические аспекты. – М., 2001.
17. Орзих М.Ф. Право и личность. – Киев; Одесса, 1978.
18. Реннеберг И. Объективная сторона преступления. – М., 1957.
19. Смирнов В.Т., Собчак А.А. Общее учение о деликтных обязательствах в советском гражданском праве. – Л., 1983.
20. Таганцев Н.С. Русское уголовное право. Часть Общая. – Тула, 2001. – Т. 1; Объект и преступные последствия при посягательствах на социалистическую собственность // Ученые труды Свердлов. юрид. ун-та. – Свердловск, 1968. – Вып. 8. – С. 111.
21. Таций В.Я. Объект и предмет преступления в советском уголовном праве. – Х.: Вища шк., 1988.
22. Церетели Т.В. Причинная связь в уголовном праве. – Тбилиси, 1957.

Анотація

Колесникова Т.В. Поняття та юридична природа злочинних наслідків.
– Стаття.

У теорії кримінального права немає єдності думок про поняття і правову природу злочинних наслідків. Щоб визначити юридичні ознаки злочинних наслідків, необхідно проаналізувати стан термінологічного апарату. Система чинного законодавства дозволяє говорити про наявність проблеми. Єдиного поняття «наслідки», «шкода», «збиток» ні на міжгалузевому рівні, ні в чинному кримінальному законодавстві сьогодні не існує.

Ключові слова: злочинні наслідки, правова природа, об'єкт посягання.

Summary

Kolesnikova T.V. A concept and legal nature of criminal consequences.
– Article.

In the theory of the criminal law there is no unity of thoughts about concept and the legal nature of criminal consequences. It is necessary to analyze terms of framework condition. The current legislation system allows to speak about presence of the problem. Today the uniform concept of «consequence», «harm», «loss» is not present in interbranch level and in the operating criminal legislation.

Key words: criminal consequences, legal nature, the object of attack.

УДК 343.22

М.І. Бакай

ОСОБА, ЯКА ЗДІЙСНЮЄ ПРОФЕСІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ, ПОВ'ЯЗАНУ З НАДАННЯМ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ, ЯК СПЕЦІАЛЬНИЙ СУБ'ЄКТ ЗЛОЧИНУ

11 червня 2009 року Верховною Радою України були прийняті три антикорупційні Закони: № 1506-VI «Про засади запобігання та протидії корупції», № 1507-VI «Про відповідальність юридичних осіб за вчинення корупційних правопорушень» та № 1508-VI «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення», які набрали чинності з дня їх опублікування, тобто 18 липня 2009 року. Ці Закони, по суті,

є нормативними актами, які імплементують в національне українське законодавство положення Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції (2003 р.) та Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією Ради Європи (1999 р.), що ратифіковані Верховною Радою України 18 жовтня 2006 року. Законом № 1508-VI внесені суттєві зміни та доповнення до Кримінального Кодексу України, а також доповнено Кодекс України про адміністративні правопорушення 13 новими складами адміністративних правопорушень, проте введення їх в дію перенесено (передбачалось введення в дію з 1 січня 2010 р.) до 1 квітня 2010 року. Аналіз положень зазначених законів свідчить про наявність значних системних неузгодженостей, суперечностей між окремими положеннями норм, якими доповнений КК України, та норм, якими доповнений КУпАП Законом № 1508-VI. Неузгодженості в змісті нових норм, суперечності, створюють значні проблеми при їх доктринальному тлумаченні та їх тлумаченні у майбутньому правозастосовчими органами. Неповнота законодавчого визначення є ще одним недоліком норм, якими доповнено Кодекси. Тому виникла нагальна необхідність усунення недоліків, неузгодженостей та суперечностей, які містяться в законах № 1506-VI, 1507-VI та 1508-VI. У Верховній Раді України зареєстровано понад 10 проектів законів щодо внесення змін до всіх трьох антикорупційних законів і, перш за все, до закону № 1506-VI. У цілому внесеними законопроектами пропонується ряд суттєвих змін до законів з метою усунення неточностей, технічних помилок, неузгодженостей та суперечностей, але ми зупинимось лише на деяких аспектах запропонованих змін та проаналізуємо положення, що безпосередньо стосуються обраної теми.

Перш за все необхідно з'ясувати, хто саме визнається суб'єктами злочинів, передбачених статтями 235-3 та 235-5, якими КК України доповнений законом № 1508-VI. Суб'єкт злочинів, склади яких передбачені статтею 235-3 та частинами третьою і четвертою статті 235-5 КК України, законодавцем визначений шляхом так званого відкритого переліку ознак спеціального суб'єкта із зазначенням конкретних категорій осіб, якими є аудитор, нотаріус, експерт, оцінювач, третейський суддя чи інша особа, яка здійснює професійну діяльність, пов'язану з наданням публічних послуг, а також незалежний посередник чи член трудового арбітражу при розгляді колективних трудових спорів. Таким чином, виникає питання, хто саме належить до поняття «інша особа, яка здійснює професійну діяльність, пов'язану з наданням публічних послуг». Отже, питання залишається відкритим й можливим є його неоднозначне тлумачення. Законом № 1506-VI зазначені особи віднесені до суб'єктів відповідальності за корупційні правопорушення (пункт «г» пункту 2 частини 1 статті 1 Закону), проте у ньому не дається визначення «особа, яка здійснює професійну діяльність, пов'язану з наданням публічних послуг», а в чинному законодавстві відсутнє визначення поняття «публічні послуги». Більше того, є певні розбіжності та неузгодженості не тільки в самому законодавчому переліку осіб, які надають публічні послуги, а й у оцінці їхнього правового статусу.

У спеціальній літературі є 2 підходи до визначення поняття «публічні послуги»: по-перше, їх ототожнення за змістом із поняттями «державні послуги» чи «адміністративні послуги»; по-друге, широке розуміння поняття «публічні послуги» – як дії чи бездіяльності, що створює певну користь для особи, яка її споживає у процесі її надання (здійснення), результати якої не знаходять матеріального втілення у речах. Під публічними послугами у статтях 235-3 та 235-5 КК України та у пункті «г» ч. 1 ст. 2 Закону «Про засади запобігання та протидії корупції» від 11 червня 2009 року № 1506-VI розуміються: 1) так звані адміністративні (державні) послуги, перелік яких (із зазначенням послуг, суб'єктів їх надання, а для платних послуг – також їх вартості) згідно з Указом Президента України від 3 липня 2009 року № 508/2009 «Про заходи із забезпечення додержання прав фізичних та юридичних осіб щодо одержання адміністративних (державних) послуг» (УК. – 2009. – 16 лип.), мав бути затверджений Кабінетом Міністрів України до 1 вересня 2009 року. Такі послуги, згідно з підпунктом 1 пункту 1 названого Указу, надаються органами виконавчої влади, державними підприємствами, установами і організаціями, а також органами місцевого самоврядування під час здійснення делегованих повноважень; 2) послуги, які надаються на професійній основі так званими «самозайнятими» особами, в тому числі особами, які здійснюють незалежну професійну діяльність, у процесі (під час) здійснення своєї професійної діяльності; 3) послуги, які надаються юридичними особами приватного права; 4) соціальні послуги. Таким чином, можна зробити висновок, що під публічними послугами розуміють юридично значимі діяння (діяльність) цивільно-правового чи адміністративно-приватного характеру повноважних (компетентних) фізичних та юридичних осіб, якими задовольняються (спрямовані на задоволення) законні інтереси, потреби фізичних та юридичних осіб нематеріального характеру.

Оскільки у законі відсутнє визначення понять «публічні послуги» та «особа, що здійснює професійну діяльність, пов'язану з наданням публічних послуг», проектом Закону № 5428, внесеним народним депутатом України В.Р. Мойсиком, та № 5508 відтворено положення проекту № 5428 пропонується додати в примітці до статті 235-3 КК України виклавши її в такій редакції:

«Примітка 1. Під публічними послугами у статтях 235-3 та 235-5 цього Кодексу розуміються послуги нематеріального характеру, які надаються: 1) органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, державними та комунальними підприємствами, установами та організаціями (адміністративні послуги), перелік і порядок надання яких визначається законодавством; 2) послуги, які надаються особами, зазначеними статтями 235-3 та 235-5 цього Кодексу, які їх надають як самозайняті особи (особи, що здійснюють незалежну професійну діяльність) чи як наймані працівники; 3) медичні та освітні послуги, а також послуги у сфері туризму, телекомунікацій та поштового зв'язку; 4) соціальні послуги, які надаються з підстав і в порядку, визначеному законодавством.

1. Під особами, які здійснюють професійну діяльність, пов'язану з наданням публічних послуг, у цій статті та у статті 235-5 цього Кодексу слід розуміти осіб, які на професійній основі як самозайняті особи чи наймані

працівники надають публічні послуги, зазначені у пункті 1 примітки до статті 235і цього Кодексу». Таким чином, прийнявши запропонований законопроект № 5428, питання законодавчого визначення понять «публічні послуги» та «осіб, які здійснюють професійну діяльність, пов'язану з наданням публічних послуг» буде зняте.

Література

1. Закон України «Про засади запобігання та протидії корупції» від 11 червня 2009 р. № 1506-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2009. – № 45. – Ст. 691.
2. Закон України «Про відповідальність юридичних осіб за вчинення корупційних правопорушень» від 11 червня 2009 р. № 1507-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2009. – № 45. – Ст. 692; Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення» від 11 червня 2009 р. № 1508-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2009. – № 46. – Ст. 699.
3. Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення кримінальної та адміністративної відповідальності за злочини та інші правопорушення у сфері службової діяльності» (реєстраційний № 5428) // www.rada.gov.ua.
4. Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо удосконалення антикорупційного законодавства)» (реєстраційний № 5508). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // www.rada.gov.ua.
5. Андрушко П.П., Стрижевська А.А. Проблеми вдосконалення законодавства про відповідальність за «корупційні» злочини // Судова апеляція. – 2007. – № 1.
6. Венедиктова І.В. Юридична природа публічних послуг // ПРАВО. – 2009. – Вип. № 1 (5).
7. Публичные услуги и право: науч.-практ. пособие / под ред. Ю.А. Тихомирова. – М.: Норма, 2007. – 416 с.
8. Тютюгін В. Новели кримінального законодавства щодо посилення відповідальності за корупційні злочини: вирішення проблеми чи проблеми для вирішення? // Юрид. вісник України. – 2010. – № 5 (761).

Анотація

Бакай М.І. Особа, яка здійснює професійну діяльність, пов'язану з наданням публічних послуг, як спеціальний суб'єкт злочину. – Стаття.

У статті аналізуються норми міжнародного права та чинного національного законодавства, що регулюють суспільні відносини щодо надання публічних послуг.

Неузгодженості в змісті нових норм, суперечності, створюють значні проблеми при їх доктринальному тлумаченні та їх тлумаченні у майбутньому правозастосовчими органами. Неповнота законодавчого визначення є ще одним недоліком норм, якими доповнено Кодекси. Тому виникла нагальна необхідність усунення недоліків, неузгодженостей та суперечностей, які містяться в законах.

Ключові слова: публічні послуги, спеціальний суб'єкт злочину, професійна діяльність.

Summary

Bakay M.I. Person, that carries out the professional activity related to the grant of public services as the special subject of crime. – Article.

In this article the author analyzed norms of international law and current national legislation which regulate public relations concerning granting of public services.

No agreements in the maintenance of new norms create considerable problems in their doctrine interpretation and their interpretation in future law using bodies. Incompleteness of legislative definition is a lack of norms and this lack added Codes. Therefore it is urgent necessity to eliminate lacks and disagreements which contain in laws.

Key words: public services, special subject of crime, professional activity.